

MEERZWIJN

Op mijn rondje over het strand zag ik laatst iets in zee drijven. Het rolde wat heen en weer in de golven. Ook met de kijker kon ik niet zien wat het was, dus maar het water in. Het bleek een jonge bruinvis te zijn; de zoveelste dit jaar. Kees Kooymans, die onvermoeibaar het strand afrijdt, vertelde dat er langs de kust dit jaar al honderd jonge bruinvissen gevonden zijn. Allen dood. Het beest, dat ik vond was wat beschadigd aan de kop, mogelijk in aanraking met een schip gekomen. De meeste dieren echter zijn gaaf, soms sterk vermagerd.

Over de oorzaak van deze aanspoelingen wordt verschillend gedacht. Door vissers gevangen en dood over boord gezet? Of zijn er weer zoveel bruinvissen in de zuidelijke Noordzee dat het een normale sterfte van jongen betreft? Een derde theorie zegt dat er te weinig voedsel, lees vis, in de zee voor onze kust zit. Dat laatste zou wel eens het geval kunnen zijn. Er zijn deze zomer namelijk erg weinig vogels voor de kust te zien. Normaal trekken in deze tijd grote groepen sterns naar het zuiden, maar dat is nu maar mondjesmaat. Ook Jan van Genten zie je nauwelijks.

Hoe het ook zij, de Bruinvis is een interessant zeezoogdier, waar al in vroeger tijden over geschreven is. In 1584 schreef, of eigenlijk moet zeggen tekende, Adriaen Coenen het dier al in zijn Walvisboek; met tal van andere bestaande en verzonden zeewezens. Een schitterend boek, waarvan maar één exemplaar in een bibliotheek in Antwerpen ligt. Toch kunnen we er kennis van

nemen; er is door Florike Egmond een reprint van gemaakt. Op een van de eerste bladzijden staat de Bruinvis, ook wel het meerzwijn genoemd.

Coenen was geen visser. Hij kwam mogelijk nooit op zee, maar kende de zeezoogdieren goed. Hij was van beroep veilingmeester van de visafslag in Scheveningen. Daar zag hij alles, wat werd aangevoerd, aan zich voorbijgaan. Dat waren onder meer kleine walvissen en vooral veel vissen. Over vissen maakte hij eerder in zijn leven ten minste twee andere manuscripten die nooit zijn uitgegeven. Eén ervan is bewaard gebleven.

De Bruinvis werd door Coenen in zijn boek nauwkeurig beschreven. Hij schrijft daarnaast dat ze in zijn tijd ook werden gevangen. Niet met haken, maar in netten als men op Kabeljauw en Zalm viste. Toen ik dit las schoot me te binnen dat ik eens door iemand werd opgebeld met de vraag of ik wist hoe men vroeger Bruinvissen ving. De beller had gehoord dat dit met een harpoen gebeurde. Net zo min als Coenen iets wist van vangen met de haak, heb ik nooit iets gelezen over harpoenen. Naar mijn gevoel betrof het meestal bijvangst in de netten.

Dat ze vroeger door Katwijkse vissers werden gevangen staat vast. De vissers noemden ze in die tijd varkens en de naam Varkevisser staat met tientallen in het telefoonboek van Katwijk. Enkele leden van de familie kwamen in Noordwijk terecht. Zij vingden daar geen varkens meer, maar strikten een Noordwijkse vrouw in hun netten.

W.Andelaar

Bruinvis op het Noordwijkse strand.